

VIŠI PRIVREDNI SUD SRH

Drugostepena presuda br. IV-Sl-1411/69 od 18. XII 1969.

Vijeće: Gabro Badovinac, Dr Dušan Arneri i prof. dr Branko Jakaša

Brodski agent - Pasivna legitimacija agenta prema krcatelju - Agentova odgovornost - Agent koji od krcatelja primljeni barirani ček kao polog za sporne prekostoynice unovči u korist brodara protivno krcateljevu nalogu, radi u ime brodara i nije pasivno legitimiran prema krcatelju na vraćanje čekom naplaćene svote.

Tužitelj je krcatelj, a tuženik je brodarov agent.

Tužitelj u tužbi navodi da je on agentu izdao barirani ček kao polog za sporne prekostoynice da bi omogućio dobijanje teretnica. Prilikom predaje čeka naglasio je da ček služi samo kao polog dok se spor među strankama o prekostoynicama konačno ne riješi, i da ga agent ne smije unovčiti. Unatoč tome agent ga je unovčio.

Sporno je među strankama da li je tuženi dužan da plati tužitelju iznos od Din 21.525,98 na koliko je glasio ček.

Rješavajući o sporu prvostepeni sud je odbio tužitelja sa zahtjevom iz razloga jer je našao da tuženi nije pasivno legitimiran zato što je tuženi u odnosu na brodara "Fratelli Cosulich" bio njegov agent, pa kao pomorski agent radi u ime i za račun vozara i obavlja administrativne i komercijalne poslove, pa kako je tuženi punomoćnik, to je sud uvažio prigovor promašene pasivne legitimacije.

Presudu žalbom pobija tužitelj zbog povreda formalnog i materijalnog prava i predlaže da se presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje.

Povredu prava vidi u tome što smatra da je sud neosnovano našao da tuženi nije pasivno legitimiran. Tuženi je kao agent vršio agencijske poslove za brodara "Fratelli Cosulich" po njegovom nalogu i za njegov račun. Medjutim, tuženi je obavljajući agencijske poslove stupio u pravni odnos s tužiteljem pa je nesavjesnim postupanjem nanio štetu tužitelju. Ističe da je tužbeni zahtjev naknada štete, pa je prvostepeni sud bio dužan da prvenstveno utvrdi pravni osnov tužbenog zahtjeva. Da je sud pravilno postupio, utvrdio bi da je tuženi nepravilno postupao i da je time nanio štetu tužitelju. Naime,

ističe da je tužitelj kao špediter predao pošiljku u luci Ploče na brod "Antonija Kozulić". Prilikom ukrcaja nisu bile pogodne vremenske prilike, pa je između broдача i tužitelja kao špeditera krcatelja došlo do spora u vezi s obračunom prekostojnica. Po završenom ukrcaju tuženi je odbio da izda teretnice za utovarenu robu, postavljajući zahtjev da mu se izda prethodno barirani ček na ime pokrića vozarine i prekostojnica. Smatra da ovakav postupak tuženog predstavlja ucjenu, u toliko prije što je tužitelj na vremensku tablicu, po kojoj je izvršen obračun prekostojnica, stavio primjedbu "zahtijevamo da se obračun stalija izvrši po najvećem grotlu štiva No-2 utovareno 343,179 m³ a padanje kiše na bazi službenog dokumenta." Kako je izvoznika bila potrebna teretnica, to je tužitelj tuženom dostavio svoj barirani ček uz napomenu da se isti ne može unovčiti i da služi kao polog do okončanja spora, s time da se tužitelju uruče teretnice za ukrcanu jelovu gradju. S obzirom na to odnosni barirani ček mogao se iskoristiti samo pod navedenim uvjetima, tj. po ispostavljanju vremenske tablice i tačnom utvrđanju trajanja prekostojnica. Tuženi je međutim postupio protivno uvjetu pod kojim mu je dat barirani ček, pa je oštetio tužitelja tim što je ne čekajući rješene spora brođaru izvršio isplatu. Smatra stoga da mu je tuženi dužan da tu štetu naknadi.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz ovih razloga:

Pravilno je stajalište prvostepenog suda da je tuženi kao brođarev agent samo njegov punomoćnik, te da tužitelj eventualni svoj zahtjev može usmjeriti samo prema njegovom nalogodavcu, - vlastodavcu.

U predmetnom slučaju postavljanje zahtjeva s osnove naknade štete u odnosu na tuženog nema osnove. Tužitelju nije nastala nikakova šteta time što je tuženi kao zastupnik stranog brođara po njegovom nalogu zatražio polaganje bariranog čeka za naplatu prekostojnica, i što je po nalogu stranog brođara odnosni ček realiziran. Tužitelj, dajući tuženom barirani ček za naplatu prekostojnica, pa sve da ga je dao kao polog, dao ga je u stvari brođaru, posredstvom njegovog agenta. Davanjem odnosnog čeka zastupniku brođara tužitelj nije došao ni u kakav odnos sa tuženim već neposredno s brođarom. Ukoliko je tužitelj smatrao da mu je brođar neosnovano zaračunao i naplatio prekostojnice za čije je pokriće dao sporni barirani ček, trebao je da eventualni svoj protuzahhtjev prema brođaru osigura, tražeći putem suda da se izda privremena naredba zabrane isplate i realizacije odnosno čeka tuženom, što međutim tužitelj nije učinio. Naime, ako se radilo o sporu tužitelja kao krcatelja i brođara u pogledu obračuna

prekostojnica tada je tužitelj kao krcatelj, da bi dobio teretnice za ukrcanu robu, čije je izdavanje bilo uvjetovano plaćanjem vozarine i prekostojnica trebao da eventualno svoje protupotraživanje za nepravilno zaračunate i naplaćene prekostojnice osigura na način kako to predviđaju pravni propisi.

Tužitelj tako nije postupio pa prema tome ne može se ni pozivati da mu je nastala neka šteta time što je tuženi kao agent brođara iznose date mu od strane krcatelja prenio na svoga nalogodavca tj. brođara.

Ukoliko tužitelj smatra da prekostojnice nisu pravilno obračunate, ništa mu ne stoji na putu da ovo sporno pitanje riješi neposredno s brođarom i pokrene potreban postupak za namirenje svoje eventualne tražbine.

G. B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SRH

Drugostepena presuda br. VI-81-1485/69-2 od 6. II 1970.

Vijeće: Dr Vladimir Borić, dr Ernest Vajić i dr Ivo Ernst

Prijevoz kamionom - Primjena prava - Plaćanje vozarine - Potvrda o primanju robe - Na prijevoz robe u cestovnom saobraćaju u nedostatku pozitivnih propisa primjenjuje se CMR konvencija - Primaoca koji od vozara primi robu na temelju tovarnog lista potpisanog od pošiljaoca i vozara mora platiti vozarinu i druge iznose na koje vozar ima pravo, a koji su u tovarnom listu navedeni - Skladištar je ovlašten na tovarnom listu svojim potpisom potvrditi primitak robe od vozara - Klauzule kupoprodajnog ugovora na temelju kojih se između kupca i prodavaoca regulira pitanje plaćanja vozarine vozara ne obavezuju.

Tužitelj, vozar u cestovnom saobraćaju utužuje prvotuženika - pošiljaoca robe i drugotuženika - primaoca robe radi solidarne isplate iznosa od dinara 4.900,- spp s naslova vozarine za izvršene prijevozne usluge. Tužbeno traženje temelji na dvjema prijevoznim ispravama. Prvoj od 18. III 1969. broj 26194, koju je ispostavio pošiljaočev agent, koji je i potpisao tu prijevoznicu, a u kojoj